

Секція: Проблеми макроекономіки

ШКОДА ВЛАДА МИКОЛАЇВНА

*студент, Київський національний
торговельно-економічний університет*

Україна, м. Київ

ПУГАЧЕВСЬКА КАТЕРИНА СЕРГІЇВНА

*к.е.н., ст. викл., Київський національний
торговельно-економічний університет*

Україна, м. Київ

ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У КРАЇНАХ ЄС

Тенденції провадження міжнародної торговельної діяльності свідчать про високу її значущість як зовнішнього чинника національного економічного розвитку. Міжнародна торгівля активно інтегрує національні ринкові суб'єкти і державні інститути в світовий економічний простір, а об'єкти міжнародного товарообміну, що повністю абсорбуються всіма сферами суспільного відтворення і споживання, стають у ряді випадків основними ресурсами науково-технічного прогресу. Необхідно звернути увагу на дослідження природи та економічної ефективності регуляторних важелів, які застосовують уряди для впливу на товарні потоки у світовій економіці. За умов інтеграції України до європейського простору, обрана тема набуває підвищеного рівня актуальності.

Сучасна система регулювання міжнародних торговельних відносин розвивається у напрямку зниження ролі окремих інструментів, таких як квоти і мита, внаслідок чого країни-учасниці дедалі частіше використовують латентні заходи захисту національних ринків від іноземної конкуренції, застосування яких важко піддається контролю. Зокрема, країни-члени ЄС широко використовують жорсткі санітарні і фітосанітарні заходи по відношенню до імпорту сільськогосподарської продукції, а також вводять високі технічні стандарти для промислових товарів. Для зміни існуючої ситуації необхідна розробка нових правил, які б регламентували порядок використання санітарних і фітосанітарних заходів, а також технічних стандартів для забезпечення недискримінаційного режиму. Цим питанням приділяється достатньо багато уваги в рамках СОТ, однак активна робота учасників організації у цій сфері не принесла досі суттєвих результатів, що негативно впливає на країни з невисоким рівнем розвитку, які

через відмінності у внутрішніх стандартах мають менші можливості для використання санітарних і фітосанітарних вимог у зовнішньоторговельній політиці порівняно з економічно розвиненими країнами.

Найбільших успіхів СОТ досягла у сфері реалізації принципу виняткового тарифного захисту і зменшення протекціоністської ролі мита. Нині, забезпечивши суттєве зменшення митного захисту, СОТ працює над усуненням існуючих тарифних піків і зменшенням тарифної ескалації. Так, основною перешкодою в лібералізації сільськогосподарського сектора залишається збереження високих мит, що встановились у результаті проведення тарифікації нетарифних бар'єрів. У свою чергу, для міжнародної торгівлі промисловими товарами проблемою залишається тарифна ескалація, у результаті якої товари з низьким ступенем обробки при ввезенні в країну підпадають під найнижчі ставки митного тарифу. Небезпека цієї тенденції полягає у формуванні менш вигідних умов торгівлі для країн, які спеціалізуються на виробництві продукції з невисокою доданою вартістю.

Одним із найважливіших інструментів тарифного регулювання у країнах ЄС є Єдиний митний тариф (ЄМТ), дія якого поширюється на усі товари, що імпортуються на територію ЄС, і базується на принципі режиму найбільшого сприяння. Сплата митних зборів в ЄС проводиться на підставі ЄМТ. Для митного тарифу ЄС, як і для тарифів інших розвинених країн, характерна тарифна ескалація, тобто підвищення рівня митного оподаткування товарів у міру зростання ступеня їх обробки. В ЄС застосовується змішана ескалація, тобто низькі тарифні ставки на сировину, трудомісткі вироби і промислові товари, за винятком текстильних виробів [1].

Відповідно до домовленостей, досягнутих у ході торговельних переговорів в рамках ГАТТ/СОТ, ЄС послідовно знижує ставки імпорتنних мит. Значний перелік товарів отримує в ЄС тарифні преференції, пільгові ставки митних зборів, що застосовуються відносно імпорту товарів з окремих країн, груп країн або територій. Щоб надання тарифних преференцій не суперечило принципу найбільшого сприяння, необхідне дотримання ряду умов, головним чином правил походження товарів: для того, щоб товар, що імпортується з якої-небудь країни, міг скористатися тарифною преференцією, цей товар повинен бути виготовлений на території даної країни. Для обмеження преференційного доступу товарів використовуються тарифні квоти: пільговий режим імпорту товару діє тільки до досягнення певної кількісної або вартісної межі, після чого товар імпортується на загальних, не преференційних підставах [1].

До механізмів реалізації торговельної політики ЄС через ЄМТ відносяться також тарифні франшизи (безмитне ввезення деяких товарів за спеціальним рішенням Ради ЄС), що вводяться окремими нормативними актами Ради ЄС і автономні тарифні винятки (тимчасове зниження імпорتنих або експортних мит, вживане в автономних цілях ЄС). Іноді тарифні винятки застосовуються у поєднанні з тарифними квотами, тобто мита знижуються тільки до тих пір, поки об'єм імпорту (експорту) товару не досягне певного кількісного ліміту, встановленого на даний часовий період [2].

У результаті підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС було встановлено тарифні квоти на ряд товарних позицій, зокрема, яловичину, свинину, мед, цукор, пшеницю, ячмінь, кукурудзу та ін. Зазначені товари є чутливими для ЄС та зазвичай вилучаються з режиму лібералізації при укладенні угод про вільну торгівлю, тобто підпадають під загальний режим оподаткування. Однак, зазначені щорічні тарифні квоти на експорт за багатьма товарними позиціями є незначними і були використані протягом перших місяців введення в дію [1, с.30].

Таким чином, останніми роками використання тарифних заходів суттєво обмежується прийнятими угодами у межах торговельних організацій і союзів та спостерігається тенденція розширення практики використання нетарифних заходів регулювання, що пов'язано, перш за все, з глобальними процесами лібералізації торгівлі і створенням Світової організації торгівлі, членство у якій передбачає прийняття низки зобов'язань щодо зниження чи повної відміни митних тарифів.

Незважаючи на те, що європейські стандарти відіграли значну роль у формуванні основних принципів і правил торгівлі СОТ, ставши базовими у відносинах із більшістю країн світу, зі створенням Європейського Союзу інтереси останнього часто домінують при виборі способів та інструментів реалізації торговельних відносин ЄС з третіми країнами. Зокрема, цим зумовлено широке використання нетарифних обмежень у практиці міжнародної торгівлі ЄС, які дозволяють значною мірою уникнути встановлених СОТ правил і норм та створити найбільш сприятливі умови для національних виробників.

Література:

1. Мельник Т.М. Тарифне регулювання України в контексті Євроінтеграції / Т.М. Мельник, О.С. Головачова // Економічний простір. – 2013. – №80. – С.27-44.
2. Новікова К.І. Світовий досвід тарифного регулювання / К. І. Новікова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/3_SND_2010/Economics/57999.doc.htm.